

Implanttikiinnitteinen kokoproteesi alaleuan hampaattomuuden hoidossa

Avoim seminaari:
PALVELUVALIKOIMALLA SOTE-OHJAUSTA 22.11.2016
Erityisasiantuntija Sari Koskinen

Sidonnaisuudet

- Edellinen työnantaja HUS
- ei sivutoimia
- Karjalohjan aluetoimikunnan vpj., päättyi 31.12.2014
- Terveys ja talous ry / Uudenmaan alueosasto, hallituksen jäsenyys, alkoi 1.1.2014
- Rajat ylittävän terveydenhuollon yhteistyöryhmän jäsen, alkoi elokuu 2014
- Karjalohjan kunnan perusturvalautakunnan jäsen (sit.), päättyi 31.12.2012

Johdanto

Suositus koskee implanttikiinnitteisen kokoproteesin käyttöönottoa hampaattoman alaleuan hoidossa silloin, kun ilman implanttikiinnitystä ei saavuteta riittävää purentakykyä (yleensä ienharjanteen surkastumisen takia).

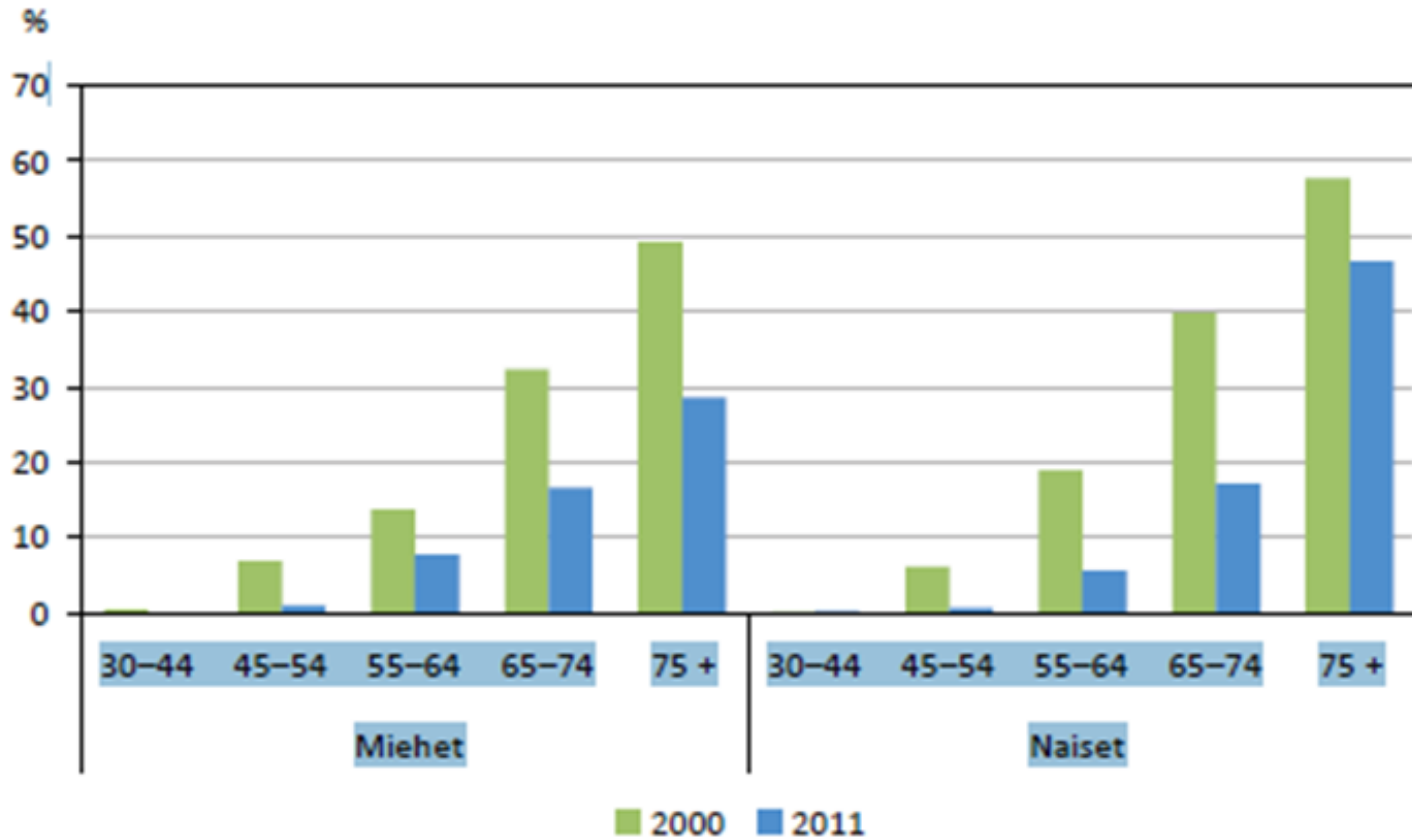
Miksi tehtiin - lähtökohdat

Jaosto mietti aihe-ehdotusta tehdessään, että mikä suun terveydenhuollon osa-alue on sellainen:

- mikä koskettaa laajaa väestöä
- johon liittyvien toimintakäytäntöjen muuttumisella voitaisiin saavuttaa lisää terveyttä
- saadaan julkisen terveydenhuollon taloudellisia resursseja kohdennettua perustellusti nykyistä vaikuttavammin.

Hampaattomuuden yleisyys

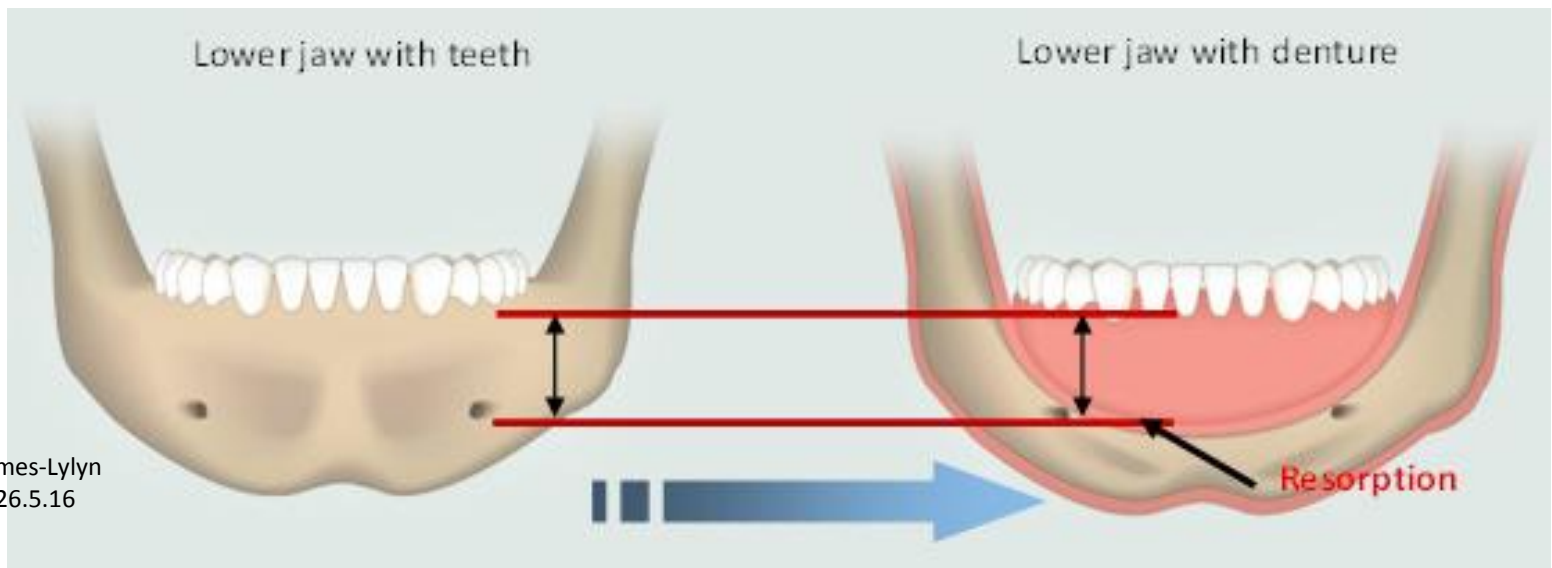
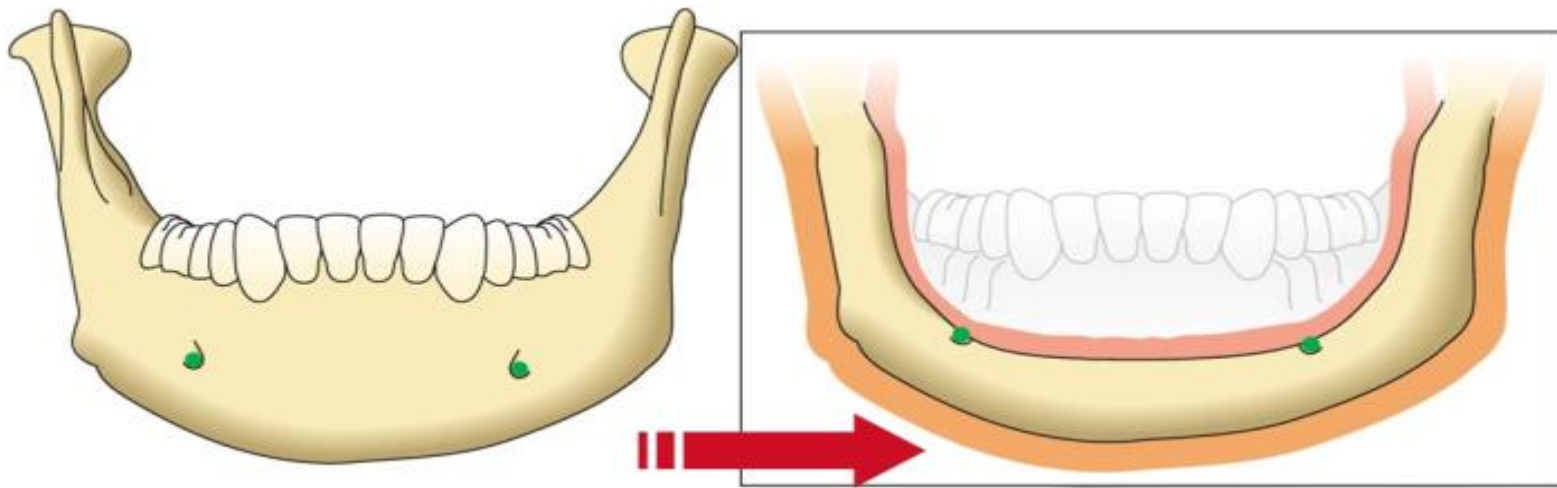
Hampaattomuuden yleisyys jatkoa

- Hampaattomuus oli yleisempää vähän koulutusta saaneilla kuin korkeamman koulutuksen saaneilla

(Suominen L, Vehkalahti M, Knuuttila M. Suunterveys. Raportissa: Seppo Koskinen, Annamari Lundqvist ja Noora Ristiluoma (toim.). Terveys, toimintakyky ja hyvinvointi Suomessa 2011. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Raportti 68/2012. Helsinki 2012 sivut: 102–7.)

- Hampaattomien 45–79 –vuotiaiden kokonaismääräksi Suomessa voidaan arvioida noin 200 000 henkilöä

(lasketaan Terveys ja hyvinvointi Suomessa 2011–tutkimuksessa esitetyillä ikäryhmittäisillä hampaattomien osuuksilla hampaattomien määrät kustakin ikäryhmästä vuoden 2015 väestömäärän mukaan Suominen L, Vehkalahti M, Knuuttila M. Suunterveys. Raportissa: Seppo Koskinen, Annamari Lundqvist ja Noora Ristiluoma (toim.). Terveys, toimintakyky ja hyvinvointi Suomessa 2011. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL), Raportti 68/2012. Helsinki 2012 sivut: 102.)

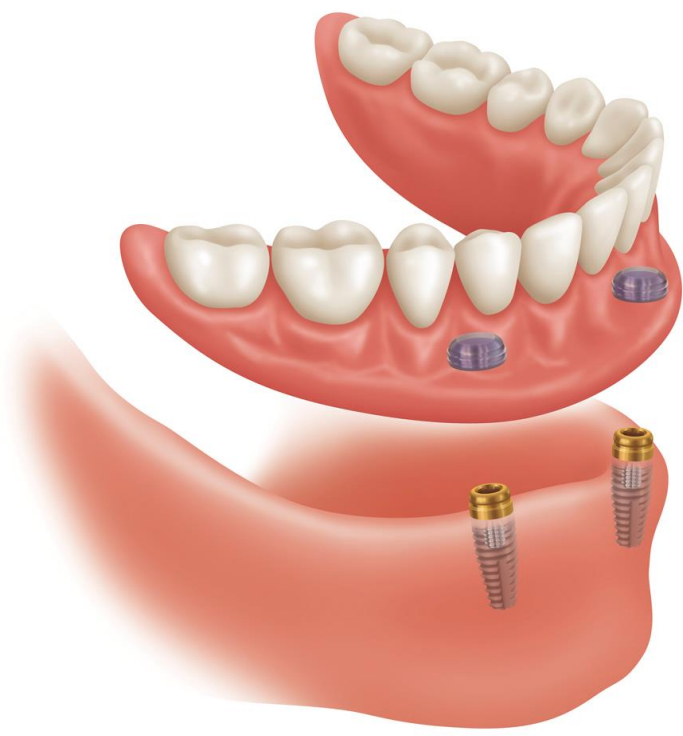

Hoitokäytännöt - keinot hoitaa

Hampaattomia potilaita voidaan hoitaa:

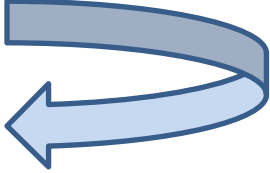
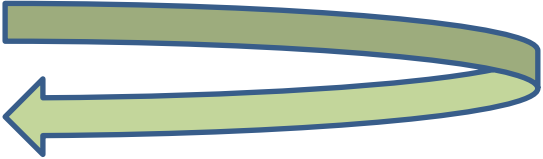
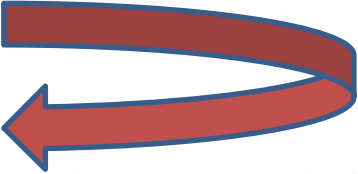
- ns. ”perinteisellä” irrotettavalla kokoproteesilla
- keinojuuriin (=hammasimplantti) kiinnitettävällä kiinteällä siltaproteesilla tai
- kahden alaleukaan asetettavan keinojuuren varaan tukeutuvalla irrotettavalla kokoproteesilla.

Terveysongelman (hampaaton alaleuka) vakavuus

- Hampaattomuus vaikuttaa purentaan
- Huono purenta vaikuttaa ruokavalioon kaventaa eri ruoka-aineiden valintaa
- kaventunut ruokavalio heikentää ihmisen ravitsemustilaa.
- Heikko ravitsemustila alentaa yleiskuntoa ja altistaa monille sairauksille, mikä korostuu ihmisen ikääntyessä.

Implanttikiinnitteisten kokoproteesien vaikuttavuus

- Käyttäjät ovat kokeneet elämänlaatunsa merkittävästi paremmaksi kuin perinteisten kokoproteesien käyttäjät.
- Implanttikiinnitteisten kokoproteesien on todettu parantavan merkittävästi potilaan purentakykyä perinteisiin kokoproteeseihin verrattuna riippumatta siitä mitä implanttityyppiä tutkimuksissa on käytetty.
- Joidenkin tutkimusten mukaan näyttäisi siltä, että kokoproteesien käyttö parantaa tärkeiden ravintoaineiden saantia - Perinteisten kokoproteesien korvaaminen implanttikiinnitteisillä kokoproteeseilla on parantanut joissakin tutkimuksissa tutkittavien seerumin albumiini-, hemoglobiini- ja B12-vitamiinin pitoisuutta.

Hoidon turvallisuus

- On todettu, että implanttikiinnitteiset proteesit kestävät hyvin
- Potilailla on yleensä vahva motivaatio huolehtia proteeseihin liittyvästä suuhygieniasta

(Kuoppala R., Implanttikiinnitteinen peittoproteesihoito hampaattoman leuan hoidossa. Oulun yliopisto, Lääke-tieteellinen tiedekunta; Medical Research Center Oulu; Oulun yliopistollinen sairaala Acta Univ. Oul. D 1341, 2016)
- Ikäihmisten irrotettaviin kokoproteeseihin liittyvät ongelmat ovat samantyyppisiä kuin nuoremmillakin ihmisillä. Näistä tärkeimpiä ovat proteesien huono pysyvyys ja purentaongelmat. Näiden riskit yleistyvät ja korostuvat vanhemmilla
- Implanttikirurgiaa ei aina voi tai kannata tehdä, esimerkiksi potilaan somaattisten tai psyykkisten perussairauksien vuoksi
- Jokaisen potilaan kohdalla tehdään aina lääketieteellinen arvio soveltuvista hoitomenetelmistä ja hoito toteutetaan, kun se on potilaan sairaudet, lääkitys ja toimintakyky huomioiden mahdollista ja järkevää tehdä.

Kysymys - Kustannukset

- ▶ **Implanttikiinnitteisten ala- ja yläleuan kokoproteesien teettäminen terveyskeskuksessa maksaa potilaalle noin:**
- ▶ **900 €**
- ▶ **2500 €**
- ▶ **3800 €**

VASTAUS

Potilaan oma maksuosuus

- **hoidon todelliset kustannukset noin 4200 e**

	Terveyskeskus	Yksityinen - sv	Erikoissairaanhoito
Proteesit hoito-osuus	350	1800 (ei sv)	
Proteesit hammaslaboratorio	1200	1200 (ei sv)	
Implantit kirurgia	200	700 (- sv 200)	Vain käyntimaksut
Implantit materiaalit	500	500 (ei sv)	
Yhteensä noin	2500 euroa	4000 euroa	200 euroa

Joitakin eettisiä näkökohtia

- Vähintään 50 000:lla hampaattomalla suomalaisella on suuria ongelmia alaleuan irrotettavan kokoproteesin käytön ja pysyvyyden kanssa. => ***Ongelman yleisyys***
- Väestön tasavertaisuus ei toteudu proteesien teettämisen saatavuuden suhteen eikä proteesien hankkimisen taloudellisten mahdollisuuksien suhteen. => ***yhdenvertaisuus***
- Hampailla on useimmille ihmisille tärkeä ulkonäöllinen merkitys ja hampaat vaikuttavat puheen selkeyteen. Molemmilla seikoilla on yhteys ihmisen sosiaaliseen toimintaan. => ***Sosiaaliset tekijät***

**Ota kantaa-palvelussa
annettu palaute ja
Suun terveydenhuollon
jaoston sekä Palkon
kommentit
palautteeseen**

Kustannukset

- Palkon perustehtävä on ottaa kantaa siihen, kuuluuko jokin hoito Suomessa palveluvalikoimaan eli julkisista varoista kustannettavaksi tai tuettavaksi.
- Suosituksia laadittaessa otetaan huomioon palvelujärjestelmän toimivuuteen liittyviä näkökohtia ja Palkolla on lisäksi velvollisuus huomioida järjestämiseen liittyvät seikat
- Palko ei voi ottaa kantaa potilaalle aiheutuviin kustannuksiin, hoidon kustannusten korvaamiseen, työvoiman määrään eikä siihen, kuinka jonkin hoidon saatavuus maamme eri osissa tulisi turvata.

Hammasimplantteja ympäröivien kudosten tulehdukset (peri-implantiitit)

- Sanottu olevan pitkäaikaisessa seurannassa melko yleisiä
- Ko. tutkimukset eivät kuitenkaan käsittele suosituksen kohteena olevaa alaleuan hampaattomuudesta kärsivää potilasryhmää vaan pääasiallisesti potilaita, joilla on suussa runsaasti omia hampaita.
- Peri-implantiitti on tietysti mahdollinen myös implanttikiinnitteisellä kokoproteesilla hoidetuilla potilailla, mutta tulehdus on pidettävissä kurissa potilaiden säännöllisillä tarkastuskäynneillä, jotka ovat olennainen osa potilaan hoitoa. Implanttikiinnitteinen alaleuan proteesi parantaa olennaisesti potilaan elämänlaatua.

Implanttien määrä

Kokoproteeseihin liittyvää implanttihoitoa voidaan toteuttaa monella eri tavalla. Suosituksessa pidättäydytään kahden implantin varaan kiinnitettyyn kokoproteesiin. Kahden implantin on osoitettu antavan riittävän tuen ja pysyvyyden proteesille.

Jatkotoimenpiteet

- Yhteenveto palautteesta ja jaoston/Palkon kommentit Palkon kotisivuille
- Tiedottaminen mediassa ja asiantuntijafoorumeilla

Suositus

Alaleuan hampaattomuuden hoito kahteen implanttiin kiinnitettävällä kokoproteesilla kuuluu Suomen terveydenhuollon julkisesti rahoitettuun palveluvalikoimaan silloin, kun potilaan syöminen, puhuminen tai muu sosiaalinen kanssakäyminen on vaikeutunut alaleuan kokoproteesin pysymättömyyden tai soveltumattomuuden takia.

Palveluvalikoima neuvosto hyväksyi suosituksen 30.8.2016

KIITOS